

JEOLOJİK MEKÂN VE TOPLUMSAL BELLEK İLİŞKİSİ ÜZERİNE BİR DENEME

Nedret Beril Açıkgöz

JEMgradient Jeotermal Enerji Etüt ve Danışmanlık

Mustafa Kemal Mahallesi, 2131. Sokak 27/23, Ankara, 06520, Turkey

(berilacikgoz@jemgradient.com)

ÖZ

Her bilim mekân kavramını farklı şekillerde tanımlamaktadır. Matematik, geometri, fizik gibi temel bilimlerin teoremlerinde mekân birtakım soyutlamalardan ibarettir. Mimarlık disipliniinde mekân mimari ürünü ortaya koymadaki temel koşuldur. Jeoloji bilimi için mekân kavramının içerimine baktığımızda, jeolojinin kopmaz bir biçimde kendi mekânına bağlı bir bilim olduğunu görürüz. Çünkü en genel anlamıyla jeoloji biliminin konusu "yer"dir. Yaklaşık 4.54 milyar yıl yaşındaki yeryuvarı jeolojik devir olarak adlandırılan pek çok farklı süreç geçirmiştir. Nitekim jeoloji biliminin mekânı olan "yer" görüldüğü gibi değişmez değildir, aksine sürekli hareket halinde, akmakta olan ve dönüşen bir oluşumdur. Jeolojik mekânın oluşumunu farklı kılan en önemli ayırım zaman ve mekân arasındaki ilişkidir. Mimaride mekân bir üretim sürecidir ve tarihsel koşullar tümüyle mekânın üretim biçimine bağlıdır. Jeolojide ise mekân jeolojik zaman süreçleri içerisinde oluşur. Jeolojik zaman ve insan ömrünü kıyasladığımızda, zamanın bir fonksiyonu olarak oluşan mekân, insanın zamansallığında, insan için önsel olarak vardır. Bu haliyle jeolojik mekân ulusların, coğrafyanın ve etnik yapıların sınırlarını aşarak tüm insanları bir araya getiren bir işlevselliği içerir.

Homo sapiens dünya yüzeyindeki uzun varlığı süresince farklı özelliklere sahip yerlerde kök salmış; toplumsal biçimler, dil, siyasal kurum, dini değerler gibi olağanüstü zenginlikte bir sosyo-ekolojik ortam ve yaşam biçimi mozaiği oluşturmuştur. Bu farklılıklar yalnızca tarihi-coğrafi miras değil ve/fakat şu an meydana gelen siyasal-ekonomik ve sosyo-ekolojik süreçlerle de sürekli olarak yeniden üretilir. Bulduğumuz çağda jeoloji mühendisliği uygulamaları her zamankinden daha hızlı bir biçimde artmakta; böylece sürekli olarak biçim değiştiren kentsel mekân ile jeolojik mekân kesişmekte ve kesişerek dönüşmektedir. Böylece bireyin kendi zamansallığı içerisinde jeolojik çevre ile kurduğu ilişki de değişmek durumunda kalır ve hatta mekânın bu dönüşümü bireysel varoluşu, toplumu ve mekânın bir fonksiyonu olan toplumun kolektif belleğini dönüştürür. Dünyada zaman, mekan ve bağlam arasındaki bu dönüşüm, birbirleriyle anlamsal olarak ilişkilenemeyen pek çok parçanın da bir araya gelmesine neden olmaktadır. Jeolojik mekân açısından düşünüldüğünde, mekânın yeniden üretimi, bireyin gündelik bağlamından koparak birer "yok-mekân" halini alır.

Anahtar Kelimeler: Jeoloji, Bellek, Mekân, Yok-Mekân, Bellek Mekanları.

AN ESSAY ON THE RELATIONSHIP BETWEEN GEOLOGICAL SPACE AND SOCIAL MEMORY

Nedret Beril Açıkgöz

JEMgradient Jeotermal Enerji Etüt ve Danışmanlık

Mustafa Kemal Mahallesi, 2131. Sokak 27/23, Ankara, 06520, Turkey

(berilacikgoz@jemgradient.com)

ABSTRACT

Each science differently defines space concept. In the theorems of basic sciences such as mathematics, geometry, physics, space consist of several abstraction. In architecture discipline, space is the basic condition for putting forth an architectural product. When we look at the implications of the concept of space for geology, we can see that geology is a science attached to its space in an unbreakably. Because, in the most general sense, the topic of geological science is the “place”. The earth, which is about 4.54 billion years old, has undergone many different processes called geological cycles. As a matter of fact, the “place” of geological science is not unchanged, but on the contrary it is a flowing, flowing and transforming formation. The basis of geological science the place, isn't constant as it's seen, but on the contrary it is a constantly moving, flowing and transforming formation. The most important distinction between the formations of the geological space is the relation between time and space. In architecture, space is a production process and historical conditions are entirely dependent on the mode of production of space. In geology, space is formed within geologic time processes. When we compare geologic time and human life, the space that is formed as a function of time, is preliminary exist for human in human timeliness. As such, the geological space includes functionality that brings together all people, transcending the boundaries of nations, geography, and ethnic structures.

Homo sapiens rooted in places with different characteristics during the long existence of the earth; Social forms, language, political institutions, religious values, as well as a socio-ecological environment and lifestyle morse. These differences are reproduced not only by the historical-geographical heritage but also by the political-economic and socio-ecological processes that are now taking place. In our age, geological engineering practices are increasing more rapidly than ever. Thus urban space, that is continuously changing the shape, and geological space intersect and intersection transformation. In this manner, the relation that the individual establishes with the geological environment in his own time will have to change and even this transformation of space transforms individual existence, society and the collective memory of the society as a function of space. In the world, this transformation between time, space and context causes many parts that are not semantically related to each other to come together. When considered from the point of view of geological space, the reproduction of the space and the space become “non-place” by breaking away from the everyday context of the individual.

Keywords: Geology, Memory, Space, Non-Places, Memory Locations.